

Sextus A. C. Severi. L. et Secundinae conj. v. f. sibi et Quarto fratri et CRINVONI servo ann. XX. ¹⁾).

Rob Krinvon je bil, kakor ime pričuje, Slovenec in ime pomeni: obliquus, curvus, brez dvombe po postavi in rasti pridjano. Glasilo pa se je ime ali Krinvo, ali pa Krinvon; zastran oblike primeri: Mažgon, Rogon, Balon itd. ²⁾. (Konec sledi.)

Kratkočasno berilo.

Národna pripoved od kovača. (Konec.)

V prvi grad gré. Velika kača, kakoršne še poprej nikdar vidil ni, je pred vrati čula. Z železnim kolom jo udari, da mrtva obleži; kovač potem v grad stopi. Lepa deklica k njemu prihití, ga otetnika pozdravlja, in mu pové, da je bila ukleta. Obeh veselje je bilo neznano veliko. Urno jo k luknji pelje, kjer je noter prišel, jo na verv priveže, in pozvoní. Oteta deklica mu zdaj pové, da ste v onih dveh gradovih še dvé uklete. V hvaležni spomin mu perstan iz samih demantov podari. Že jo smrekar in mlinar kviško potegneta. Obema je tako dopadla, da bi jo vsaki rad imel.

Kovač zdaj v zlati grad gré, si perstan na roko dene in serčno naprej korači. Že misli v grad stopiti, kar mu iz gostega germa neznano gerda pošast nasproti pride, ki ga požreti hoče. Kervav boj se uname in kovač komaj pošast premaga. Kakor v prvem gradu mu tudi iz tega deklica naproti pride, toda veliko lepša, kakor prva. Tudi to na zemljo pošlje. Zlat meč mu v dar dá, zagotavlja ga, da ga bode potreboval. Smrekar in mlinar, viditi lepšo deklico od prve, se začneta ravsati, čigava da bo. Eden drugemu prvo silita.

Kovač v tretji grad gré, z mečem opasan in s kolom v roci. Strašan pozoj s tremi glavami pred silno velikimi vrati na straži stoji. Hitro ga kovač s kolom buti. Mislil je, da bode zver končal, al nič ni opravil. Ljuta in razserdena se zažene va-nj, požreti ga hoče. Dolgo se hrabro bojuje, vendar konečno zver omaga, ki ji je kovač odsekal vse tri glave z mečem, ki ga mu je oteta deklica podala. Kakor se ob silnem potresu zemlja stresa, ravno tako se je zdaj vse streslo, ko se pozoj s smertno rano na tla zgrudi.

Potem v grad gré, in novo deklico zagleda, ktera je še veliko lepša, kakor ste poprejšne dvé bile. Kakor danica med zvezdami bila je njena lepota med drugimi deklicami. Ko se eden družega ne moreta nagledati, in ko se nekoliko zavesta, kaj da se je zgodilo, mu deklica priseže, da nikdar ga ne bo pozabila. Pelje jo zdaj tje, kjer je bil noter prišel, in jo, kakor prve dvé, po vervi na zemljo pošlje. Ko pa smrekar in mlinar to zagledata, sta se jela do dobrega za-njo mahati.

Zdaj še kovač sam pozvoní, toda nočeta ga kviško potegniti, ker sta dobro vedila, čigava bi potem nar lepša deklica bila, za katero se zdaj pretepata.

Razserden ne vé, kam bi se djal, gré v vse tri gradove, si srebra, zlata in demantov nabere, kar koli je nesti mogel. Ko v zadnjega pride, zapazi škrate v kotičku čepeti, ki se kot šiba trese, ko butca zagleda, kateri mu jih še tudi nekoliko na pleča naloži. Po tem mu velí, da naj mu vrata pokaže, kjer bi se spod zemlje priti zamoglo. Škrat izvleče velik ključ, ga mu dá in pové pot, po kateri naj gré, da bo srečno na zemljo prišel. „Kaj! — se zagrozi nad škratom — kaj jez sam si bom hodil vrata odpirat? urno, škrate, če ne, ti bodem s kolom pomagal!“ Rad ali nerad, iti je mogel. Škrat zazvoní, vrata se odprejo, pa kako čudo! vidil je, da so vsi trije gradovi se v zemljo pogreznili.

Prestrašen hitro podzemeljske kraje zapusti, iz njih hiti, in na zemljo pride. Gradove, ki so se v zemljo po-

greznili, na lepih ravninah zagleda. Ne vé, ali se mu sanja ali je resnica. Ko se gradovom bliža, vidi smrekarja in mlinarja, ki se ravno za tretjega dekleta pretepata. Silno se ustrašita, ko kovača ugledata. Ko bi trenil, serditi boj jenja. Na kolenih ga jokaje odpuščanja prosita. Velikodušno jima odpusti s pogojem, da bode zadnja deklica njegova, prva mlinarjeva, druga smekarjeva.

Vse tri se mu serčno za otetbo zahvalijo, in naj lepša mu prostovoljno roko podá v zakonsko zavezo. Hipoma pa se po tem vés spremeni, — ni bil več divji, neotesani kovač, ampak lep in mlad gospod vés v svili oblečen. Silna moč mu zgine, ker je ni več potreboval. Enaka se je z mlinarjem in s smrekarjem zgodila.

Čez tri dni so vsi veselo svatbo obhajali; vsak en grad so imeli: kovač nar lepšega, mlinar srebernega, smrekar pa zlatega; njih rod je cvetel mnogo stoletij. V—ški.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Milana piše „Ecco della Borsa“: Pretekli mesec sta vihar pa toča v okolici Brešije veliko škodo napravila. Blizo 30 milijonov škode je naredila bolezen svilnih červov; visoka cena kokonov še polovice škode ne bo povernila; pšenica je kaj dobro dala; tudi reži, koruze in rajža bo precej; v nekterih krajih bo tudi vina.

Iz Reke 14. julija. Iz Banata smo zvedili, da so s pridelkom pšenice in ječmena prav zadovoljni.

Iz Vranje v Istri se nam piše, da se grojzдна bolezen zlo razširja, krompir pa je še zdrav.

Iz Dervanje na Štajarskem. Kakor so „Novice“ že priobčile, sem imel priložnost imenitno Pariško razstavo in po dolgi poti nemške dežele s slavnimi mesti, prelepimi livadami in vabljivimi seli viditi, in namenil sem Vam iz svojega zapazovanja kaj več zapisati *), — zdaj pa mi tužno serce tega ne dopušča. Že srečala me je žalostna novica, da so moj ljubljani oče za mertudom nevarno zboleli in mili Bog! 9. dan so — še le v 45. letu svoje starosti — lepo v Bogu zaspali. Nenavadno veliko znancov in prijateljev iz mnogih strani je rajnemu poslednji sprehod v boljše življenje v solzah počastilo. Ne gré mi djanja in zaslug rajnega v občini, pri cerkvi in šoli, v kmetijstvu opraviiti; le hvaležen spominek jim želim v „Novicah“ postaviti, ktere so tudi oni željno čitali. Naj blagi mož počivajo v miru! — Toča je tudi že v naših krajih škodo delala, vendar je vinogradih povsod obilo grojzdicev viditi, posebno je v Radgonskih in Lutomerskih goricahtako polno, da je vse veselo; tudi slive (češplje) in jabelka dobro obetajo; sicer pa nikjer ni sadja viditi, celó do Pariza ne, kjer sem 8. češinj za 1 krajc. (sou) dobil. Dom. Čolnik.

Iz Bleda 16. julija. — c. Ni mi navada v šolskih zadevah pisariti; le posebno vesele reči me silijo k temu spisu. Imeli smo pred dobrim mescom letos drugi zbor učnikov ljudskih šol v Radoljci. 17 učiteljev in nekaj duhovnih gospodov se je zbralo; pogrešali smo le dveh učiteljev, ki sta brez vsega uzroka izostala; nadjamo se pa nju pri prvem zboru viditi. Prav veliko smo se pogovarjali od petja in od vaje v petji, od sadjoreje itd. Sploh se zbori končajo s kosilom in potem nobeden veliko ne misli na to, kar se je govorilo in sklenilo; večidel vse pri starem kopitu ostane. Tudi nas so gosp. dekan prav dobro pogostili; pa kar se je pri tem zboru sklenilo, ni bilo pozabljeno. Gosp. S. K. namreč, vés pevec, vés vnet za šolo, je prijazno pa očividno dokazal, kako potrebno je učitelju se vedno v petji vaditi, da zamore vsem okoljšinam zadostiti, ter je svetoval, da bi ob četertkih tū ali tam se snidovali in petja se vadili; sam je obljubil jim učnik biti. Veselje me je navdajalo, ko sem že ene četertke v Gradu vidil zbrane pevce in v sredi med njimi znanega gosp. učnika. Že prvič so prav lepo zapeli: „Veni creator Spiritus“, „Benedictus“, „Pred Bogom poklekimo“ itd.; tudi od „Kosca“, „Sanjača“, Hašnikovega, Vodnikov „Spominek“ in enake so peli. Po

*) Jako drago nam bo,

Vred.

¹⁾ Eichhorn „Beiträge“ I. 61.

²⁾ Da so imena po barvi telesa, kakšnosti trupla, po delih trupla, po spolu itd. bile pri starih narodih navadne, dokazuje obširnije dr. Pott v svojih bukvah: „Die Personennamen“ str. 590. 592. 595. 603. 604.

ti poti bo mogoče zboljšati petje v cerkvi, in med ljudstvom, ki rado poje, namesto umazanih kvant čedne pesmi zaploditi. — Znano je, da so službe učiteljev na Gorenskem sploh slabe, tedaj hvala takim, ki so pri bornem plačilu vneti za svoj lepi poklic! — Kar sadjorejo zadeva, pri nas spomladi po več krajih, kadar šola že mine, lahko vidiš učitelje, ker lastnih šolskih vertov še nimamo, v sredi fantičev po veških vertih drevjiče žlahniti. Pri zboru smo posebno govorili v koristnosti tepk in orehov, ki tukaj posebno radi obrodé. — Letos bo tudi pri nas sadja le malo.

Iz Dola (Lustthal) 15. julija. Ker je marsikteremu, posebno Ljubljancanom, ki nas pogosto obiskujejo, naš lepi, s krasnim vertom in zalim košatim drevoredom okinčani kraj znan, naj jim povém, kakošna se nam je godila pretekli pondeljek. Popoldne ob 6. uri privlečejo se sivi oblaki od Kamnika žugajoči vse polje pokončati; z groznim viharjem se ulije dež kakor da bi se bili morski valovi nad zemljo privalili tako, da so bile mahoma vse ceste dereči potoki in mnogo drevja poškodovanega. Drevored je tako razkodral, da so za možá debeli verhoji po tléh ležali in po vsem drevoredu je bilo vse z vejami na debelo založeno. Ubogi ptiči so po končani nevihti vsi zmeršeni po tleh ferfrali, katerih so nekoliko otroci polovili, nekoliko pa jih je poginilo. Nevihta je k sreči terpela le četert ure in potem je bilo zopet vse mirno. Vode smo pa še po izbah dosti imeli; celó v novo šolo je skoz streho in strop toliko vode prililo, da bi bile lahko žabe ragljale po učilnici. Razun poškodovanega drevja in kakega poslopja vendar posebne škode ni na polji, ker nam je mili Bog prizanesel in nas toče obvaroval.

L. Kančnik.

Iz Ljubljane. Gospod dr. Klun zapustí Ljubljano prihodnjega mesca septembra in na povabilo, ki ga je prejel iz Švajce, domovine njegove gospé, gré za vodja obertnijske šole v mestice Lichtensteig kantona Št. Galenškega. Z njegovim odhodom zgubi v javnih opravilih ljubljanski nemški časnik svojega vrednika, kupčijska in obertnijska zbornica svojega tajnika, zgodovinsko društvo svojega opravnika. Zgodovina Krajne mu je bila vseskoz naj dražje opravilo; na tem polji je mnogo let marljivo delavnost razvijal; tolikanj težje ga bo tedaj zgodovinska družba pogrešala. — Tudi gosp. Fr. Malavašič, posebno v poprejšnjih letih priden pisatelj in čisljan pesnik slovenski, zapustí mesca kimovca Ljubljano in gré za okrajnega zdravnika v Komen na Goriško. Po njem bo spraznjena služba slovenskega predstavljavca deželnega zakonika in družih vradnih naznanil. — Magistratni svetovavec gosp. Gutman, ki ima to reč v rokah, nas je zagotovil, da bi utegnili vendarle gazno svečavo (Gasbeleuchtung) v Ljubljano dobiti, ker se je dosihmal že toliko hišnih gospodarjev za to svečavo oglasilo, da je brez mestne svečave in brez te, ki je bojo na kolodvoru potrebovali, čez 700 lučic naročenih, in ker se dalje smé misliti, da družba, s katero se sedaj ljubljanski magistrat zavoljo te svečave pogoduje, se bode lotila te naprave, če tudi že sedaj ni polno število lučic zagotovljeno, ktero je potrebno, da se ta svečava brez kake zgube začeti more. Kadar bojo ljudje vidili lepo luč in se bojo prepričali, da ni predraga, se jih bo gotovo več oglasilo za to svečavo, ktera se ima začeti vseh Svetih prihodnjega leta 1857. — Tudi mestno muziko spet imamo; spravili so jo mestnjani na noge, da so podpisali prostovoljne letne doneske po 2, 3, 5, 10 gold. itd. Da nekteri če tudi premožni mestjani niso hotli nič dati za muziko, jim ne moremo ravno za zlo vzeti, ako jih godci ne veselé in imajo morebiti dosti družih potov, kateri jim v eno mer godejo „dajte!“ Da pa taki niso hotli za napravo mestne muzike nič dati ali da so dali le kaka dva rajnsa, kateri so vsakikrat in s celo družino prvi in zadnji v „Sternalee-u“ pri godbi — to je, kakor se navadno pravi, „šma fú“.

Milodari za Semičane. Iz Beršeca v Istri 1 fl. z opominom: „Usmilite se nesrečnih, da tudi Vas Bog obvarje nesreče“.

Novičar iz raznih krajev.

Nenavadno ime Gisela, ki so ga dali novorojeni cesaričnji, pomeni to kar Lizabeta. Gizela je bilo imé prvi kraljici ogerski, ženi Štefana svetega; bila je pa Gisela hči parskega vojvoda Henrika prepiravca in žene njegove Gisele burgunške. Nemški cesar Oton III. je namreč Giselo zaročil Štefanu, sinu paganskega ogerskega kneza Geisa, kteremu se je, dokler je pagan (ajd) bil, reklo Wajk, da bi po tem zakonu pagansko Ogersko spreobernal v kristijansko in tako omiki pot odperl v to deželo. Leta 595 se je dal Wajk v Ostrogonu (Gran) kerstiti in pri kerstu je dobil ime Štefan; kerstni dan pa je bil tudi dan zaroke z Giselo; ženitovanje je bilo kmali potem v Šajernu na Parskem. — Govorí se, da tudi železnica dunajsko-teržaška se bo prepustila tisti francozko-avstrijski družbi, ki je prevzela severno cesarsko železnico, in sicer še pred, preden bo železnica iz Ljubljane v Terst popolnoma dodelana. — Časniki pišejo, da se — ne brez višjih političnih vzrokov — prestavlja naša armada po Laškem v Lombardíi in da maršal Radecki misli avstrijsko posadko v Parmi pomnožiti za 3000 vojakov. — V ubogi španjski deželi se je že spet punt vnel. 14. dan t. m. je prinesel telegraf pomenljivo novico, da predsednik ministerstva Espastero, naj veljavniši mož španjske dežele, je stopil iz ministerstva in da je kraljica ministru O'Donelu velela, naj napravi novo ministerstvo; Madrid, poglavno mesto, je pokojno. Tako se je glasilo prvo naznanilo. Drugo naznanilo pravi, da „novo ministerstvo pod predsedništvom O'Donela je gotovo; Madrid je pokojen“. Tretje pa že pravi: „15. t. m. boj v Madridu; O'Donel je premagal. Vsa španjska dežela je oklicana v obsedni stan. Oblastnije v Madridu so druge. Od Espartera nič novega. Tudi v Saragosi je punt“. Kako se bo vse to končalo, nihče ne vé. — Knez serbski je 23. dan junija (po st. stev.) razglasil oklic, v katerem svoje ljudstvo z iskreno besedo zagotavlja, da vsled pariške pogodbe od 18. marca t. l. je Serbija vse zadobila, česar si je želela in da vprihodnje so ji vse vlade, ki so ono pismo v Parizu podpisale, porok za ohranjenje njenih pravic. — Tudi knez Stirbej je 25. junija (po st. števil.), ko je po 7letnem gospodarstvu odstopil od vladarstva v Valahíi, razglasil oklic Valahom, v kterem jih opominja, naj mirno pričakujejo, kar bojo zedinjene vlade o prihodnosti knežij sklenile. Še ta mesec bo nek zavoljo tega zbor v Carigradu; rusovska, angleška in pruska vlada so za zedinjenje obéh knežij, avstrijska in turška vlade pa ste zoper to, francozka še omahuje. — Angleške državne zbornice ste vprašale 14. dan t. m. ministre: kaj misli vlada zastran Laškega? Oba ministra sta odgovorila, da angleška vlada ne bo zapustila Lahov in Sardinov, da pa več o tem sedaj ne moreta povedati. „Kaj pa bo s Poljci?“ so vprašali ministra dalje. „Poljsko spada v oblast ruskega cara — je odgovoril minister — naj bolje je, ako jih izročimo carovi velikodušnosti“.

Žalost pa veselje.

Lepe, pomladanske dneve
Zmiraj ljubil sem čez vse,
Ptčice pesem bi odmeve
Slušal bil do terde tme.

Vselej, ko v jesén', pozimi
Žalovalo je serce,
In mi kakor v gostem dimi
Se oko solzilo je;

Sem tolažil se v britkosti:
Zdaj zdaj pomlad bo prišla,
Pa bo truma ptic po hosti
Zopet sladko pevala.

Pomlad za pomladjo pride,
Je veselo je sercé;
Kor se ptčice znovič snide,
Več v očesu ni solzé.

Tak se trikrat povrač'vala
Ljuba pomlad je nazaj,
Kar me ptica radovala,
Radoval zeleni gaj.

Kadar pa četerta vstaja.
Iščem, čakam — ptice ni.
Tužno mi serce prihaja
In oko mi spet solzí.

Vendar če slovo je vzela,
Kaj žalujem, kaj solzim?
Saj drugod bo zopet pela;
Sto povsod ji sreč želim!

Le steza do tist'ga gaja
Znovič naj ozelení,
Sled da zgine moj do kraja,
Da pozabim zalih dní. —r.